

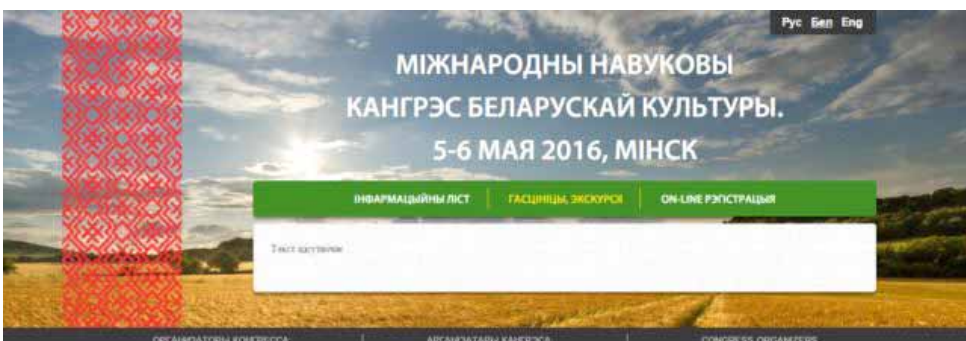
Наша Слова

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 4 (1259) 27 СТУДЗЕНЯ 2016 г.

Уступаем у “Год культуры”

У Менску пройдзе Міжнародны кангрэс беларускай культуры - "За росквіт незалежнай Беларусі". Арганізатары форуму - Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі і Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Кангрэс адбудзецца 5-6 траўня.

"Працэсы глабалізацыі,

выклікі і канфлікты сучаснасці востра актуалізуюць праблему захавання нацыянальных культур і традыцый народаў. Захаванне гісторычна-культурнай спадчыны, навуковы аналіз сучаснага стану нацыянальнай культуры і перспектывы іх развіцця з'яўляюцца асноўнай сям'яна-культура-адукацыйнай задачай, якая забяспечыць стабільнасць і росквіт незалежнай Беларусі", - пішуць арганізатары кан-

грэсу на адмысловым сайце belcongress.by.

Мяркуюцца, што ўдзельнікі кангрэсу будуць садзейнічаць асэнсаванню і прапагандзе культуры Беларусі, распрацоўцы і ўдасканаленню сучаснай цэласнай культурнай стратэгіі, спрыяць росту палітычнай, эканамічнай і прававой культуры на розных узроўнях грамадскай сістэмы.

Радзi Свобода.

Рэспубліканская Рада ТБМ

24 студзеня ў Менску ў сядзібе ТБМ прайшла планавая Рада ГА "ТБМ імя Ф. Скарыны".

Парадак дня Рады:

1. Справаздача старшыні ТБМ аб дзейнасці арганізацыі за 2015 год.
2. Абмеркаванне і прыняцце плану дзейнасці ТБМ на 2016 год.
3. Аб удзеле сяброў ТБМ у парламенцкіх выбарах 2016 года.
4. Аб стане помніка "Ў" у г. Полацку.
5. Рознае.

Рада пачалася хвілінай маўчання ў памяць сяброў

ISSN 2073-7033

9 772073 703003

ТБМ, якія адышлі ў іншы свет у 2015 годзе.

Па першым пытанні выступіў старшыня ТБМ Алег Трусаў. У прынцыпе даклад быў апублікаваны ў газеце "Наша слова" і размешчаны на сайце ТБМ, аднак нечакана выклікаў актыўнае абмеркаванне. З найбольш крытычных пазіцый выступіў прафесар Мікола Савіцкі:

- Справаздача старшыні ТБМ складзена ў рэчышчы жаданага бачання нашай дзейнасці высокім чынавенствам. Мяркую, што пара нам асмельца зрабіць грунтоўны аналіз трагічнага стану беларускай мовы ў Беларусі... Давайце асэнсуем, ці спрыяе аўтарытэту ТБМ і такое сцверджанне: "Казаць, што ў нашых універсітэтах беларуская мова не гучыць - гэта няпраўда. Гучыць". Гучанне можа быць розным: жыццядарасным і смяртэльна-гаротным... Квінтэсэнцыя нашай дзейнасці ілю-

струецца звесткамі аб падпісцы на 1-шы квартал 2016 г.. (Падпіска на "Наша слова" ўпала амаль на 200 асобнікаў, аўт.)

Тым не менш даклад старшыні ТБМ ацэнены станоўча і прыняты да ведама, бо крытыка-крытыкай, а за дакладам стаіць не столькі дзейнасць кіраўніцтва ТБМ, колькі дзейнасць рэгіянальных структур, якія сябры Рады і рэпразентуюць, многія ўзначальваюць арганізацыі і гэтую дзейнасць праводзяць.

(Заканчэнне на ст. 3.)

95 гадоў з дня нараджэння Івана Шамякіна

Іван ШАМЯКІН (30 студзеня 1921 - 14 кастрычніка 2004) - беларускі пісьменнік. Народны пісьменнік Беларусі (1972).

Іван Шамякін нарадзіўся ў вёсцы Карма Добрушскага раёна (цяпер Гомельская вобласць). Скончыў Гомельскі тэхнікум будаўнічых матэрыялаў (1940). У 1940-1945 гадах служыў у Савецкай Арміі - удзельнічаў у баях пад Мурманскам, у вызваленні Польшчы, у баях на рацэ Одра. У 1945-1948 гадах настаўнічаў у вёсцы Пракопаўка Церахоўскага раёна (зараз Чарацянск сельсавет Гомельскага раёна). З 1946 года вучыўся на завочным аддзяленні Гомельскага педынстытута. Працаваў старшым рэдактарам Беларускага дзяржаўнага выдавецтва, галоўным рэдактарам альманаха "Савецкая Отчизна". З 1954 года - намеснік старшыні, з 1966 года - сакратар, з 1968 года - другі сакратар, з 1971 года - першы намеснік старшыні, у 1976-1980 гадах - першы сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў БССР. З 1980 года - галоўны рэдактар выдавецтва "Беларуская Савецкая Энцыклапедыя". Дэпутат Вярхоўнага Савета БССР (1963-1985) і СССР (1980-1989). Старшыня Вярхоўнага Савета БССР (1971-1985). З 1987 года старшыня Беларускага камітэта абароны міру.

У 1963 годзе як чалец дэлегацыі ўдзельнічаў у працы 28-й сесіі Генеральнай Асамблеі ААН у Нью-Ёрку. Потым пісаў ва ўспамінах пра сваю работу ў ААН: "Пры галасаванні нярэдка трэба было бегчы праз усю залу, пад уедлівыя ўсмешкі дэлегатаў іншых краін, да савецкай дэлегацыі - як галасавальца? За, супраць, устрымацца? Далёкаму ад дыпламатыі няпроста было разабрацца. А ўявіце, што на другі дзень газеты распісалі, што беларуская дэлегацыя прагаласавала супраць саюзнай. Што было б!"

Сябар Саюза пісьменнікаў Беларусі з 1947 года. Народны пісьменнік Беларусі (1972), акадэмік АН Беларусі (1994). Герой Сацыялістычнай Працы (1981). Узнагароджаны двума ордэнамі Леніна, трыма ордэнамі Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэнамі Кастрычніцкай Рэвалюцыі, Айчыннай вайны II ступені, "Знак Пашаны", медалём Францыска Скарыны і іншымі медалямі.

Іван Шамякін - лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР (1951) за раман "Глыбокая плынь", Літаратурнай прэміі імя Якуба Коласа (1957) за раман "Крыніцы", Дзяржаўнай прэміі імя Якуба Коласа (1967)

за раман "Сэрца на далоні" і пенталогію "Трывожнае шчасце", Літаратурнай прэміі Міністэрства абароны СССР (1978) за кнігу "Гандлярка і паэт. Шлюбная ноч", Дзяржаўнай прэміі БССР у галіне тэатральнага мастацтва, кінэмаграфіі, радыё і тэлебачання (1982) за кінафільм "Вазьму твой боль".

Шамякін пачаў пісаць мастацкія творы на роднай мове яшчэ да вайны. Будучы на фронце, друкаваў замалёўкі і вершы ў армейскай газеце на расейскай мове. У 1945 годзе апублікаваў сваю першую аповесць "Помста" (часопіс "Польмя"). Адыўся як выдатны раманист. Напісаў раманы: «Глыбокая плынь» (1949, інсцэніраваны ў 1956); «У добры час» (1953); «Крыніцы» (1957, інсцэніраваны ў 1961); «Сэрца на далоні» (1964, інсцэніраваны ў 1965); «Снежныя зімы» (1970); «Атланты і карытыды» (1974, аднайменны кінафільм Беларускага тэлебачання, 1980); «Вазьму твой боль» (1979, экранізаваны ў 1981); «Петраград-Брэст» (1983); «Зеніт» (1987); «Злая зорка» (1993). Цыкл з пяці аповесцей («Непаўторная вясна», 1957; «Начныя зарніцы», 1958; «Агонь і снег» і «Пошукі і сустрэчы», 1959; «Мост», 1965) аб'яднаны ў пенталогію «Трывожнае шчасце». Выдаў каля 15 зборнікаў аповесцяў. Аўтар п'ес і кніг публіцыстыкі. Выходзілі зборы твораў на беларускай і рускай мовах

Памёр у 2004 годзе. Пахаваны на Усходніх могілках у Менску. У гонар пісьменніка названая адна з вуліц Менска. Дачка Тацяна - мовазнавец.

Вікіпедыя.

План дзейнасці

Грамадскага аб'яднання "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны" на 2016 год

№	Назва мерапрыемства	Тэрмін выканання	Адказны за правядзенне	№	Назва мерапрыемства	Тэрмін выканання	Адказны за правядзенне
1.	Асветніцка-педагагічная праца - з бацькамі, дзеці якіх пойдучы ў дзіцячыя садкі і першыя класы ў 2016-2017 навучальным годзе; - з бацькамі і іх дзецьмі, якія навучаюцца ў рускамоўных і беларускамоўных адукацыйных установах; - з арганізацыямі і ўстановамі з мэтай прапаганды беларускай мовы і літаратуры; - правядзенне курсаў беларускай мовы і беларусказнаўства; - звярнуцца да дзяржаўных і недзяржаўных тэлеканалаў па дапамозе ў стварэнні беларускамоўных класаў.	На працягу года	Бацькоўскі камітэт, рэгіянальныя структуры ТБМ		130 гадоў з дня нараджэння Васіля Дружчыца, беларускага гісторыка, педагога, прафесара. 100 гадоў з дня нараджэння Валянціны Пашкевіч, педагога і лексікографа 110 гадоў з дня нараджэння Мікалая Улашчыка (1906-1986), беларускага гісторыка, археографа, археолага. 60 гадоў з дня нараджэння Уладзіміра Ягоўдзіка, беларускага пісьменніка. 100 гадоў (1916) газеты "Гоман" ("Номан") пад рэдакцыяй В. Ластоўскага, Я. Салаўя. Выходзіла да канца 1918 г. 120 гадоў з дня нараджэння Кандрата Крапівы (1896-07.01. 1991), народнага пісьменніка Беларусі, драматурга. 450 гадоў таму (1566 г.) зацверджаны 2-гі Статут ВКЛ. 25 гадоў з дня ўрачыстага адкрыцця ў Гарадзенскім універсітэце імя Я. Купалы факультэта беларускай філалогіі і культуры. 70 гадоў з дня нараджэння Валянціны Коўтун, беларускай пісьменніцы. 125 гадоў з дня нараджэння Язэпа Варонкі, беларускага грамадскага і палітычнага дзеяча. 130 гадоў з дня нараджэння пісьменніка Змітрака Бядулі. 90 гадоў літаб'яднанню "Узвышша". 220 гадоў з дня нараджэння Яна Чачота, беларускага паэта, фалькларыста. 110 гадоў з дня правядзення настаўніцкага з'еду ў Мікалаеўшчыне, арганізатарамі якога былі мясцовыя настаўнікі Якуб Колас і А.А. Сянкевіч 140 гадоў з дня нараджэння Алаізы Пашкевіч (Цёткі), беларускай пісьменніцы, грамадскай і культурнай дзяячкі. 100 гадоў з дня нараджэння Уладзіміра Юрэвіча (1916-2005), беларускага пісьменніка, папулярнага беларускай мовы і лінгвістычных ведаў. 125 гадоў з дня нараджэння Макара Краўцова, беларускага пісьменніка, грамадска-палітычнага дзеяча. 25 гадоў таму (1991 г.) Вярхоўны Савет Беларускай ССР надаў статус Канстытуцыйнага закона Дэкларацыі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР аб суверэнітэце Беларускай ССР. Беларусь стала незалежнай дзяржавай. 80 гадоў з дня нараджэння паэта Генадзя Бураўкіна. 80 гадоў з дня нараджэння Сакрата Яновіча, беларускага пісьменніка ў Польшчы. 80 гадоў з дня нараджэння Сяргея Габрусевіча, беларускага філосафа, культуролага, прафесара. 110 гадоў з дня выхаду (1906) газеты "Наша доля", першага легальнага выдання на беларускай мове. 19 верасня - 25 гадоў таму (1991 г.) Вярхоўны Савет БССР зацвердзіў назву нашай дзяржавы "Рэспубліка Беларусь" і прыняў новыя Дзяржаўныя сімвалы: герб "Пагоня" і белачырвона-белы сцяг (прымяняліся да 15 траўня 1995 г.). 125 гадоў з дня нараджэння Аркадзя Смоліча, беларускага дзяржаўна-палітычнага дзеяча, вучонага ў галіне эканомікі, географіі Беларусі, прафесара. 120 гадоў з дня нараджэння Мікалая Шчакаціхіна (1896-1940), беларус. мастацтвазнаўца, гісторыка, тэарэтыка мастацтва. 100 гадоў з дня адкрыцця ў Свіслачы беларускай настаўніцкай семінарыі. 120 гадоў з дня нараджэння Міхася Чарота (1896-1937), беларускага паэта, драматурга, празаіка, грамадскага дзеяча. 100 гадоў з дня выхаду (1916) газеты "Дзянніца" пад рэдакцыяй Цішкі Гартнага. Існавала да 1917 г. 90 гадоў таму (1926) адбылася Акадэмічная канферэнцыя па рэформе беларускага правапісу і азбукі. 110 гадоў таму (1906 г.) выйшаў першы нумар штотыднёвай газеты "Наша Ніва" (выдавалася да 20 жніўня 1915 г.). 125 гадоў з дня нараджэння Янкі Станкевіча, беларускага культурнага дзеяча, мовазнаўца, доктара мовазнаўства. 100 гадоў таму (1916 г.) у Вільні створаны Першы беларускі тэатр пад кіраўніцтвам Францішка Аляхновіча. 130 гадоў з дня нараджэння Міколы Равенскага, беларускага кампазітара. 75 гадоў з дня нараджэння Васіля Ліцьвінкі, фалькларыста 125 гадоў з дня нараджэння М. Багдановіча (1891-25.05.1917). 220 гадоў з дня нараджэння Тамаша Зана (1796-1855), беларускага паэта-рамантыка. 125 гадоў з дня нараджэння Уладзіславы Францаўны Луцэвіч (1891-1960), жонкі Янкі Купалы. 110 гадоў з часу заснавання Марцінам Міхайлавічам Кухтам (1875-1942?) прыватнай друкарні ў Вільні. Выпускала кнігі, газеты і часопісы. Друкавала газету "Наша ніва" (з 1906 г.). 60 гадоў таму ў г. Беластоку (Польшча) заснавана Беларускае грамадска-культурнае таварыства (БГКТ), якое пачало выдаваць газету "Ніва". 60 гадоў таму ў Варшаўскім універсітэце створана кафедра беларускай філалогіі (1956 г.).	5 лютага 8 лютага 14 лютага 14 лютага 28 лютага 1 сакавіка 11 сакавіка 2 красавіка 6 красавіка 17 красавіка 23 красавіка 26 траўня 7 ліпеня 9 ліпеня 15 ліпеня 22 ліпеня 18 жніўня 25 жніўня 28 жніўня 4 верасня 9 верасня 14 верасня 19 верасня 29 верасня 13 кастр-ка 16 кастр-ка 7 лістапада 14 лістапада 14 лістапада 23 лістапада 26 лістапада 28 лістапада 5 снежня 7 снежня 9 снежня 21 снежня 25 снежня	
2.	Праца рэгіянальных арганізацый ТБМ па захаванні і адкрыцці беларускамоўных адукацыйных устаноў: збор подпісаў, лісты ў дзяржаўныя ўстановы, пікеты і інш. - з бацькамі, дзеці якіх пойдучы ў дзіцячыя садкі і першыя класы ў 2016-2017 навучальным годзе.	На працягу года	Рэгіянальныя структуры ТБМ, Мінская гарадская арганізацыя ТБМ, Сакратарыят (каардынацыя) ТБМ				
3.	Супрацоўніцтва з дзяржаўнымі структурамі па пытанні выкарыстання дзяржаўнай беларускай мовы, у тым ліку з мэтай захавання і пашырэння беларускай тапанімікі, з Міністэрствам сувязі па пытаннях выпуску беларускамоўнай прадукцыі.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
4.	Супрацоўніцтва з банкаўскімі структурамі па пытаннях афармлення на беларускай мове бланкаў, рэквізітаў і іншай банкаўскай прадукцыі.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
5.	Праца з прадпрыемствамі па ўкараненні беларускамоўнага афармлення выпусканай прадукцыі.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
6.	Работа па пашырэнні кола падпісчыкаў і чытачоў на "Наша слова", "Новы час", "Верасень" і іншыя беларускамоўныя газеты і часопісы.	На працягу года	Сакратарыят, першасныя суполкі ТБМ				
7.	Правядзенне гістарычных і літаратурных сустрэч у межах кампаніі "Будзьма".	На працягу года	А. Трусаў				
8.	Святкаванне Міжнароднага дня роднай мовы. Правядзенне круглых сталаў, сустрэч з чытачамі (разам з пісьменнікамі і журналістамі). Першы этап Агульнанацыянальнай дыктоўкі - 21 лютага (2-і этап - 15 сакавіка, 3-і этап - 25 сакавіка).	21 лютага 15 сакавіка 25 сакавіка	Сакратарыят, Мінская гарадская арганізацыя ТБМ, абласныя і раённыя структуры ТБМ				
9.	Забеспячэнне дзейнасці інтэрнет-партала ТБМ.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
10.	Выданне паштовак да юбілеяў Макара Краўцова і Ксендза Уладзіслава Чарняўскага.	1-ы квартал 2016 г.	Сакратарыят ТБМ				
11.	Выдаць насценны календар і паштоўку з нагоды 125 годкаў Аркадзя Смоліча.	студзень 2016 г.	Ігар Марачкін, Алег Трусаў				
12.	Правесці рэкагнасоўку беларускамоўнага выкладання ў ВНУ і нараду па тэме "Сучасныя праблемы беларускамоўнага выкладання ў ВНУ" (геаграфія беларускамоўнага выкладання, нацыянальная навуковая тэрміналогія. Мэта - выявіць кадравы патэнцыял і акрэсліць праблемы, якія трэба развязаць да стварэння Беларускага нацыянальнага ўніверсітэта і беларусізацыі сістэмы вышэйшай адукацыі ў ВНУ.	21 лютага 15 сакавіка 25 сакавіка	Сакратарыят, Мінская гарадская арганізацыя ТБМ, абласныя і раённыя структуры ТБМ				
13.	Прыняць удзел у Дні беларускага пісьменства.	Пачатак верасня	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
12.	Адзначыць Еўрапейскі дзень моў	26 верасня	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
13.	Адзначыць Дзень беларускай школы	13 лістапада	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				
14.	Адзначыць наступныя даты: 900 гадоў Слуцку 80 гадоў з дня нараджэння Анатоля Кудраўца (1936-2014), беларускага празаіка, публіцыста, перакладчыка. 70 гадоў з дня нараджэння Тадэвуша Кандрусевіча, беларускага рэлігійнага дзеяча, кіраўніка каталіцкай царквы ў Беларусі, арцыбіскупа, доктара тэалогіі. 80 гадоў з дня нараджэння Генадзя Каханоўскага (1936-1994), беларускага гісторыка, крязнаўца. 75 гадоў з дня нараджэння заснавальніка ансамбля "Песняры" Уладзіміра Мулявіна. 100 гадоў з дня нараджэння Уладзіслава Чарняўскага, беларускага каталіцкага духоўніка, перакладчыка. 80 гадоў з дня нараджэння (1936-2011) Янкі Сіпакова, беларускага паэта, празаіка, перакладчыка.	1 студзеня 3 студзеня 8 студзеня 12 студзеня 14 студзеня 15 студзеня	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ				

План дзейнасці

Грамадскага аб'яднання "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны" на 2016 год

№	Назва мерапрыемства	Тэрмін выканання	Адказны за правядзенне
15.	Адзначыць юбілейныя даты сяброў ТБМ: 80 гадоў з дня нараджэння Лідзіі Савік, беларускага літаратуразнаўца і крытыка. 70 гадоў з дня нараджэння Марыі Баравік, беларускай паэтки. 50 гадоў Зміцеру Яцкевічу, беларускаму гісторыку, археографу, архівісту. 85 гадоў з дня нараджэння Аляксея Пяткевіча, беларускага літаратуразнаўца, культуролога, кандыдата філ. навук, старшыні Гарадзенскай гарадской арганізацыі ТБМ. 60 гадоў з дня нараджэння Антаніны Хатэнкі, беларускай пісьменніцы. 50 гадоў з дня нараджэння Юрася Бабіча. 70 гадоў з дня нараджэння пісьменніка Генрыха Далідовіча, беларускага пісьменніка. 70 гадоў з дня нараджэння Уладзіміра Някляева, беларускага палітыка, пісьменніка. 80 гадоў з дня нараджэння Вячаслава Чамярыцкага, беларускага літаратуразнаўца, кандыдата філалагічных навук. 70 гадоў з дня нараджэння Ніны Кануннікавай, беларускага біёлага, доктара біялагічных навук, прафесара. 90 гадоў з дня нараджэння Янкі Запрудніка, беларускага грамадска-палітычнага дзеяча на эміграцыі, гісторыка. 50 год Леры Сом, барду і паэты. 70 гадоў Сяргею Законнікаву, паэту. 85 гадоў з дня нараджэння Ніла Сымонавіча Гілевіча, Народнага паэта Беларусі. 85 гадоў з дня нараджэння паэта Анатоля Вярцінскага. 50 гадоў з дня нараджэння Святланы Тарасавай, беларускага літаратуразнаўца і крытыка. 80 гадоў Эрнэсту Ялугіну, пісьменніку, рэдактару "Нашага слова" да 1997 г. 50 гадоў з дня нараджэння Міхася Скоблы, беларускага паэта, журналіста.	1 сакавіка 22 лютага 11 сакавіка 30 сакавіка 28 красавіка 7 траўня 1 чэрвеня 9 ліпеня 22 ліпеня 6 жніўня 9 жніўня 12 жніўня 8 верасня 30 верасня 18 лістапада 18 лістапада 19 лістапада 23 лістапада	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ

Вішнем сяброў ТБМ, якія нарадзіліся ў лютым

- Абраменка Эдуард Якаўлевіч
Амурак Вольга Іванаўна
Андруцэвіч Станіслаў Вячасл.
Ануфрыенка Валянціна
Аскерка Валянціна Валянцін.
Асташонак Людміла
Аўкштулевіч Тамара Яўген.
Аўсеенкава Кацярына Валер.
Ахрамчук Віктар Георгіевіч
Бабічаў Антон Вячаслававіч
Багдановіч Эвеліна Паўлаўна
Багдзевіч А.І.
Балбераў Яўген Сяргеевіч
Баравік Марыя Якаўлеўна
Бардош Іна Анатоляўна
Барысік Мікалай
Бекешка Вікторыя Сямёнаўна
Бельчына Алесь Рыгораўна
Блажэвіч Ірына Уладзіміраўна
Богуш Мікалай
Болбас Вадзім Іванавіч
Болбат Вячаслаў Парфір'евіч
Бубен Уладзімір
Бублікава Лілея
Бубновіч Іна Іванаўна
Будзьянок Аляксей Пятровіч
Бузо Алесь Леанідавіч
Бязрук Аксана Юр'еўна
Бяліста Марына
Бярэзіна Надзея Уладзіміраўна
Вабішчэвіч Таццяна Іванаўна
Валочка Святлана Анатол.
Васючэнка Пятро Васільевіч
Ваўрышук Наталля Юр'еўна
Вашанка Дзмітры Дзмітрыевіч
Вашкевіч Марына
Верхануб Уладзімір Васільевіч
Войткун Галіна Вотэхіна
Вышадкевіч Наталля Алегаўна
Вярцейка Алесь
Галікевіч Яўген Ціханавіч
Гаравы Леанід Антонавіч
Гарбацэвіч Валеры Аляксанд.
Гарнастаі Алена
Гарэлава Ганна
Гарэцкі Іосіф Аляксандравіч
Гільвей Вацлаў
Голуб Аксана Уладзіміраўна
Грыгор'ева Жанна Іосіфаўна
Грык Рыгор Яраслававіч
Грынь Сяргей Іванавіч
Грышан Мікола Паўлавіч
Губарэвіч Настасся Уладзім.
Губарэвіч Юры Іванавіч
Гуцалік Галіна
Давідовіч Аляксандр Анатол.
Даніленка Сяргей
Дземідовіч Вольга Валер'еўна
Дзенісевіч Павел Алегавіч
Дзеружынскі Аляксандр Алякс.
Дзмітручына Ганна Мікал.
Дзмітрыевіч Віктар Аляксандр.
Дзюбайла Андрэй Мікалаевіч
Дзімідка Геннадзь Руфінавіч
Добыш Геннадзь Канстанцінавіч
Драгун Павел Якаўлевіч
Драздова Марыя Аркадзьеўна
Драка Альбіна
Дубіцкі Віктар Сымонавіч
Емяльянава Аляксандра Вікт.
Жаўняровіч Ганна Дзмітр.
Жук Мікалай
Жукоўская Л.С.
Забайская Святлана
Засім Тамара
Заяц Геннадзь Мікалаевіч
Іваніцкі Павел Яўгенавіч
Ігаценка М.І.
Іжохіна Надзея Іванаўна
Іжохіна Таццяна Мікалаеўна
Калядзінскі Лявон Уладзімір.
Калядка Таццяна Рыгораўна
Камесніковіч Вольга
Камінская Аліна Аляксандр.
Канановіч Ірына
Канашэнка Рыгор
Канойка Ігар
Каноў Уладзіслаў Васільевіч
Карбановіч Сяргей
Каржанеўская Марына Дзмітр.
Карнеева Алена Віктараўна
Карповіч Лявон Эдвардавіч
Карэтка Дар'я Віктараўна
Касаржэўскі Віктар Іванавіч
Касцючык Валянціна Міхайл.
Качура Яўген
Кірзеў Антось Мікалаевіч
Клімовіч Наталля
Клімуць Лада
Клімуць Станіслава
Клімчык Генадзь
Кляшчонак Алена
Ковель Уладзімір
Коласава Лілея Міхайлаўна
Корзан Ала Вікенцьеўна
Красілава Маргарыта Алякс.
Краснабаеў Артур Мікалаевіч
Красоўскі Сяргей Уладзімір.
Краўчанка Арцём Аляксандр.
Крук Алена
Крываногова Святлана
Крыванос Алесь
Крывапут Дзмітры Валер'ев.
Крыстэсіавілі Сяргій Мам.
Крысюк Людміла
Крэйніна Людміла Міхайлаўна
Кузьмянкова Наталля Алесь.
Купрацэвіч Адам Прохаравіч
Курыленка Юлія
Кур'ян Астап Андрэевіч
Кухаронак Аляксандр Дзмітр.
Кучаравенка Паліна Уладзім.
Кучынскі Віталь Паўлавіч
Лабада Анастасія
Лагодская Ірына
Ладыга Сяргей Паўлавіч
Лазарэвіч Аляксандр
Лашкоўская Рэгіна В.
Ліс Тамара
Літаш Вольга
Літвінава Людміла Сямёнаўна
Лопух Таццяна Уладзіміраўна
Лукашэвіч Тамара Георгіеўна
Лукашэвіч Яўген Фёдаравіч
Лыч Леанід Міхайлавіч
Лявончыкава Дз.
Лягуцкі Анатоль Пятровіч
Ляшчынскі Іван Купрыянавіч
Мазынін Валер Яўгенавіч
Макарэвіч Аляксандр Васіл.
Макевіч Настасся
Макрыцкая Ніна Міхайлаўна
Малашчанка Алесь Міхайлавіч
Маліноўская Таццяна Рыгор.
Марачкін Ігар Аляксеевіч
Мартынаў Мікола Рыгравіч
Маслюкова Алена Аляксандр.
Матавілава Кацярына Ігараўна
Матэлёнак Леанід Аляксандр.
Машнюк Таццяна Аляксандр.
Мінько Жанна
Мірановіч Міхаіл Канстанц.
Місуна Раман
Мішчанкова Юлія Анатол.
Мудроў Максім
Мурашка Ігар
Мянькоў Юры Уладзіміравіч
Мяцельскі Аляксей Уладзімір.
Мяцельскі Мікалай Міхайл.
Навоеў Максім Алегавіч
Навумовіч Іван Мікалаевіч
Надокунева Ірына
Наскоў Міхаіл Андрэевіч
Нікіценка Таццяна Пятроўна
Нікіцін Віталь
Новікава Яна
Нялепа В.
Падашвял'ев Дзмітры Алякс.
Памецька Ніна Казіміраўна
Панізоўцаў Сямён Сямёнавіч
Парашчанка Яўгенія Уладзім.
Парфёнаў Аляксандр Іванавіч
Патоцкая Тамара Антонаўна
Паўкштэла Сюзана Алегаўна
Петрашкэвіч Аляксандр Анат.
Петрашкэвіч Часлава
Петрашкэвіч Ала Мікалаеўна
Піўко Юры
Плітко Віктар Васільевіч
Працко Святлана Аляксандр.
Прохарскі Аляксей
Прыгожын Аркадзь Ілліч
Прымака (Кухарэнка) Наст.
Пташнік Ларыса Уладзімір.
Пухоўская Таццяна Фёдараўна
Пяткевіч Марына
Пяткевіч Уладзімір Сцяпан.
Пятровіч Аксана Іванаўна
Пятроўскі Аляксандр
Ражкоў Яўген Яўгенавіч
Ражкоў Леанід Мікалаевіч
Разумаў Андрэй Томакавіч
Райчонак Аляксандр Алегавіч
Ракевіч Мікалай
Раманоўская Вольга Парфір.
Раманцэвіч Валянціна Карл.
Рачко Мікалай
Рудніцкая Яніна
Ружыцкі Павел Аляксандравіч
Русак Андрэй
Рымач Мікалай Мікалаевіч
Рымко Вольга
Рысыев Рэйса Рыгораўна
Савасцеева Людміла
Савіцкая Таццяна Яўгенаўна
Савіцкі Мікалай Іванавіч
Садоўская Яна Францаўна
Сакалова Алена Георгіеўна
Сакалоўскі Віктар Міхайлавіч
Салаўеў Зміцер Віктаравіч
Сарока Андрэй Іванавіч
Саўчук Ян Васільевіч
Сахута Яўген Міхайлавіч
Свістун Сяргей
Серада Алесь Сяргееўна
Сідарук Лілея Мікалаеўна
Сіманенка Людміла Іванаўна
Сімплянэвіч Жана Сямёнаўна
Стадуб Іван Дзям'янавіч
Старавойтаў Сяргей Мікалаев.
Старжынскі Андрэй
Стома Анастасія
Страчук Аляксандр Сяргеевіч
Строганавіч Вадзім Вячаслав.
Стэпановіч Язэп Міхайлавіч
Сугойдзь-Зубовіч Кацярына
Сукачэвіч Тамара Георгіеўна
Сучок Міхась
Сцепанішчава Вера Андрэеўна
Сцефановіч Галіна Іванаўна
Сцяпанавіч Зоя Анатоляўна
Сырасек Васіль Іванавіч
Сырыца Таццяна Афраімаўна
Сямашка Сяргей Анатольевіч
Сямнас Людміла Францаўна
Сянкевіч Мікалай Іванавіч
Талстая Алена Уладзіміраўна
Тарэлка Міхаіл Уладзіміравіч
Тоўсцік Таццяна Цімафеёўна
Трубкін Аляксей Анатольевіч
Тулько Ірына Уладзіславаўна
Тулько Кацярына Уладзімір.
Туровіч Алесь
Тычына Міхаіл Аляксандравіч
Тэрэз Віктар
Урублеўская Наталля Вікенц.
Утохіна Наталля
Ушакоў Сяргей Аляксандравіч
Філімоненка Марына Віктар.
Філіповіч Алена Сяргееўна
Філюта Ніна Рыгораўна
Хадановіч Яўген
Хадневіч Васіль
Хашкевіч Анатоль Канстанц.
Хмянчук Марыя Іванаўна
Ходар Аляксандр
Хоміч Марына Уладзіміраўна
Цімафеева Ганна Сяргееўна
Цімохін Леанід Аляксандравіч
Ціткоўскі Ігар Адамавіч
Цішакіна Ірына Пятроўна
Цэдрык Ганна Васільеўна
Цярэньшэў Зміцер Ігаравіч
Чарнышова Зоя
Чарняўскі Сцяпан
Чыбісаў Мікола
Чылек Ніна Аляксандраўна
Чычкан Фёдар Уладзіміравіч
Шалкевіч Віктар Антонавіч
Шаўчук Аляксандр Мікал.
Шашута Алесь
Швайко Валянціна Рыгораўна
Шпакаў Фелікс
Шундрык Георг
Шарбакоў Ян Сяргеевіч
Шчасная Марыя
Шырвель Андрэй Раманавіч
Шыян Яўген Дзмітрыевіч
Язукевіч Ганна Чаславаўна
Яканюк Данат Лявонавіч
Янушэўскі Віктар Пятровіч
Ярмусік Эдмунд Станіслававіч
Яроменка Уладзімір Уладзім.
Ятусевіч Сяргей Станіслав.
Яшчэна Ірына
Яшын Дзмітры Іванавіч

Рэспубліканская Рада ТБМ

(Заканчэнне. Пачатак на ст. 1.)

Не без спрэчак быў прыняты і План дзейнасці Грамадскага аб'яднання "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны" на 2016 год.

Так, здаецца, упершыню ў План улічаны пункт: "Прыняць удзел у Дні беларускага пісьменства". Хаця мясцовыя арганізацыі ТБМ удзел у Днях беларускага пісьменства прымалі ўдзел і да таго.

Па пункце плану № 8. "Святкаванне Міжнародна-

га дня роднай мовы" было паведамлена, што Сакратарыят будзе прапаноўваць тэксты па творах Янкі Сіпакова, Максіма Багдановіча і Макара Краўцова.

Па пытанні "Аб стане помніка "Ў" у г. Полацку" з грунтоўным дакладам выступіла Валянціна Крук. Спадарыня Валянціна ў прыватнасці паведала, што полацкія чыноўнікі разлічылі каштарыс рамонтнага помніка ў 200 мільёнаў рублёў. У прычыне за гэты грошы можна паставіць новы. Вырашылі дачакацца завяр-

шэння ўсіх перапісак з самымі рознымі ўладнымі структурамі, бо ўсё пытанне банальна развязаецца адным суботнікам, была б добрая воля.

Разам ў тым было прынята рашэнне прыпыніць дзеянні па ўстаноўцы помніка беларускай мове ў Менску. Адна з прычын, што акрамя праблемы з помнікам "Ў" у Полацку паўстала праблема з устаноўкай помнікаў Тадэвушу Касцюшку ў Менску, Берасці і Косаве. Дарэчы, збор подпісаў за наданне адной з вуліц г. Менска імя Тадэвуша Касцюшкі ідзе актыўна, і пытанне можа развязацца паспяхова.

У розным значнай ўвага была ўдзелена праблема ўніфікацыі рэлігійнай тэрміналогіі

Вынікі разгляду пытання "Аб удзеле сяброў ТБМ парламенцкіх выбарах 2016 года" і пра праблему падпіскі на "Наша слова" будуць пададзены ў наступным нумары.

Наш кар.

100-годдзе кс. Уладзіслава Чарняўскага

Паўстагоддзя ксёндз службыў на Вішнеўскай зямлі

23 студзеня ў Вішневе Валожынскага раёна адбылося святкаванне 100-годдзя з дня народзінаў ксёндза Уладзіслава Чарняўскага і 15-годдзя з моманту яго адыходу ў вечнасць.

Ушанаваць беларускамоўнага святара, які паўстагоддзя веў служэнне ў Вішнеўскім касцёле Найсвяцейшай Панны Марыі, прыехалі прадстаўнікі духавенства, дзеячы культуры, вернікі з розных парафій Беларусі, сямейнікі з роду Чарняўскіх. З вітальным словам да прысутных звярнуўся кс. Юзаф Мільдзюк, які сёння служыць у Вішневе, наглядае за рэстаўрацыяй і ўпрыгожваннем святыні.

- Мы дакранаемся да нашых каранёў, хочам быць злучанымі з імі, каб дзякуючы служэнню нашых продкаў, іх досведу і спадчыне, мы былі жывым дрэвам Езуса Хрыста, - прамовіў Мітрапаліт Менскі і Магілёўскі Тадэвуш Кандрусевіч. - Мы дзякуем Богу за гэтага правядзеньня свята і дзякуем яму, які ахвярна служыў касцёлу і нашай Бацькаўшчыне. Мы просім Божай міласэрнасці, каб ён быў у Божым Валадарстве і з дому нябеснага Айца дабраславіў нас. Фігура гэтага святара заклікае нас задумацца над нашым духоўным жыццём.

У Ашмянскім раёне ў сялянскай сям'і прыйшоў на свет хлопчык, названы бацькамі Уладзіславам. Ён быў 11-тым з 12 дзяцей, быў выхаваны і навучаны праз сваіх бацькоў, родных. Пакліканне да святарства юнак адчуў пад уплывам свайго дзядзькі кс. Францішка Чарняўскага. У 1934 годзе ён прыступае да навучання ў славутай Марыянскай гімназіі ў Друі, пасля заканчэння яе ідзе ў навіцят марыянаў, а потым распачынае фармацыю на святарства ў Віленскай духоўнай семінары. І ў 1944 годзе яго высвячаюць на святара. Тады ён распачынае дзейнічаць ад імя Езуса Хрыста.

Мы памятаем, якія гэта былі часы. Канец Другой Сусветнай вайны. Людзі думалі, што будучы жыць у спакоі і славіць Бога, але атэістычны рэжым надоўга запанаваў у краіне. 10 гадоў ксёндз працуе ў розных парафіях у Літве. У 1954 годзе ён прыязджае ў

Вішнева, каб да канца жыцця застацца тут, каб тут служыць Богу і людзям. Гэта былі часы пераследу касцёла, пераследу веры. Мы памятаем, як цяжка было святарам, як цяжка было вернікам знайсці святара. Якая была радасць сустрэць святара, быць на св. імшы! Дзеці забаранялася хадзіць да касцёла з бацькамі, патрэбна была кемліваць, каб далучыць дзетак да веры.

Трэба узгадаць важную рысу Уладзіслава Чарняўскага, што ён адным з першых заняўся перакладам Святога Пісання, катэхізісу, літургічных тэкстаў на беларускую мову. Гэта было пасля II Вагьканскага сабору. Сёння мы цэлебруем св. імшу на нацыянальных мовах. А да гэтага яе служылі па-лацінску. Кс. Чарняўскі быў піянерам у гэтай справе. Ён увайшоў у культурны кантэкст біблійных часоў, каб прыгожа і дастунна перадаць сапраўдны змест Евангелля. Таксама ён пераклаў 7 тамоў літургічных тэкстаў. Сёння мы ўдзячныя айцу Чарняўскаму за гэтыя пераклады. Творча і па-навагарску ён унёс вялікі ўклад у нашу культуру. Рэлігійныя тэрміны ўвайшлі ў беларускую мову. Ён пакінуў для нас вялікі скарб. Па слову Папы Бенедыкта XVI, ён быў сапраўдным спецыялістам па спатканні чалавека з Богам, дапамагаў людзям сваім сведчаннем, вучыў старэйшых і малодшых, - адзначыў Мітрапаліт Тадэвуш Кандрусевіч.

Пасля набажэнства увесь гурт разам з мясцовымі жыхарамі рушыў на магілу святара.

- Кс. Уладзіслаў Чарняўскі хацеў быць пахаваным каля храма. Таксама ён марыў пра тое, каб у аграгарадку быў створаны музей гісторыі Вішнеўскага касцёла, - кажа мясцовая жыхарка Ірына Бітэль. - Або два яго пажаданні ўвасобіліся. - Памятаю ксёндза Уладзіслава з малых гадоў, мой бацька 11 гадоў працаваў разам з ім, - распавядае спадарыня Ірына. - Імша

адбывалася кожны дзень, людзі прыязджалі з усёй Гардзенскай вобласці. Ён маліўся па-беларуску, у казаннях выхоўваў дух цвярозасці, веў да веры. Ксёндз частаваў нас, дзяцей, цукеркамі, мы збіраліся ў яго дамкі і так паціху вялі гутаркі пра веру. Наш ксёндз у 1968 годзе быў у Ватыкане ў Папы Рымскага Паўла VI, які дабраславіў яго на пераклад Бібліі, а нам у падарунак ён прывёз ружанчкі. Наш касцёл у тыя часы пералічаў па 25 рублёў у Фонд міру і ў Фонд культуры.

Святкаванне 100-годдзя з дня народзінаў ксёндза У. Чарняўскага прадоўжылася ў Валожынскім ДOME культуры з удзелам прадстаўнікоў райвыканкама, творчых асобаў. На вечарыне адбылася прэзентацыя фотаздымкаў, архіўных дакументаў. Выступілі са словамі пашаны намеснік Міністра культуры Тадэвуш Стружэцкі, рэдактар краязнаўчай газеты Уладзімір Гілеп, пэт Віктар Шніп, кіраўнік рэс-

таўрацыйных работ, мастак Аляксей Пушкін, святары каталіцкіх парафій, айцы-марыяне і мясцовыя жыхары.

Не глядзячы на моцны мароз, глыбокія снягі, бялюткае наваколле вернікі з розных парафій прыбылі ў Вішнева. Падарозе ў аўтобусе сябры гутарылі, спявалі, дзялілі ўспамінамі пра тое, як раней прыязджалі сюды з экскурсіямі, і як ксёндз сустракаў усіх уважліва і ўдзяляў вандроўнікам час.

Эла Дэвінская.
Фота аўтара:
1. Касцёл, дзе служыў ксёндз У. Чарняўскі;
2. На ўрачыстым набажэнстве;
3. Магіла кс. У. Чарняўскага ў Вішневе.

100-годдзе кс. Уладзіслава Чарняўскага

Рукапісы, вершы і лісты святара

Прыняў наведвальнікаў музей гісторыі Вішнеўскага касцёла і памяці ксёндза Уладзіслава Чарняўскага. Сёлета да 100-годдзя Уладзіслава Чарняўскага пад музей былі выдзелены два пакоі Вішнеўскага Дома культуры. Тут захоўваецца арнат беларускамоўнага святара, перакладчыка Бібліі, яго гадзіннік, радыёпрымач.

- Сярод найбольш каштоўных экспанатаў тут знаходзяцца рукапісы ксёндза Уладзіслава Чарняўскага (31 сшытак), яго студэнцкі білет з Віленскай семінары, шмат фотаздымкаў, 300 лістоў, - распавяла дырэктар музея Тарэса Бітэль. - Для нас маюць каштоўнасць кнігі з яго бібліятэкі, слоўнікі. Калі мы далучыліся да яго спадчыны і пачалі яе вы-

вучаць, то пазнаёміліся з яго перапіскай. Ён ліставаўся з дзесяцямі беларускай эміграцыі, пісаў па-польску, па-літоўску. Сярод дакументаў захаваўся пратакол хатняга агляду 1949 года.

Жыхары Вішнева запісалі ўспаміны пра ксёндза, людзі дапамагалі хто працай, хто малітвай, хто фінансамі. Кіраўнік прадпрыемства па вытворчасці мэблі аказаў фінансавую падтрымку. Спявачка касцёла Марыя Іосіфаўна Трапашка выдала спеўнік, прысвечаны святой памяці кс. Уладзіслава Чарняўскага, у яго ўключаныя песні на яго вершы.

23 студзеня музей быў асвечаны Мітрапалітам Менскім і Магілёўскім Тадэвушам Кандрусевічам. Экспазіцыю наведалі госці з розных гарадоў.

Эла Оліна.
Фота аўтара: 1. Кс. Уладзіслаў Чарняўскі; 2. У музей; 3. Студэнцкі білет кс. У. Чарняўскага; 4. Кс. Чарняўскі і святары (фота з альбома кс. Чарняўскага); 5. Дырэктар музея Тарэса Бітэль.

Адукацыйныя паслугі

Школа асобнага росту "ШАР".
Псіхолаг Людміла Дзіцэвіч.
Семінар -трэнінг:

"Як не браць чужую адказнасць"
29.01.2016 а 18-ай

Для кантактаў: сл. тэл. (+375 17) 327-60-88
х.тэл. (+375 17) 281-04-35, МТС (+375 29) 769-29-78
velcom (+375 29) 960-14-53, e-mail spadarl@yandex.ru

Заняткі ў Школе асобнага росту "ШАР" праходзяць кожную 2-ю і 4-ю пятніцу месяца а 18-ай гадзіне (звяраць з абвесткамі) ў сядзібе ТБМ на адрасе вул. Румянцава, 13. Наступныя заняткі - 12.02.16.

Грамадскае абмеркаванне ў Магілёве

11 студзеня ў магілёўскім гарвыканкам адбылося грамадскае абмеркаванне "Дэталёвага плану цэнтральнай часткі г. Магілёва з праектам рэгенерацыі гістарычнай зоны. Карэкціроўка. Этап 2. Заходняя частка праектаванага раёна". Сабралася досыць многа народу, хоць аб'яўлена падзея была ўсяго некалькі дзён таму. Група менскіх архітэктараў прадставіла план развіцця і ўпарадкавання гістарычнай часткі нашага горада, у тым ліку зялёнай зоны ў Падміколі. Даволі цікавы і слушны план, калі яго трохі падкарэктаваць ды знайсці грошы на рэалізацыю (бо запланавана даволі значная "расчыстка" засмечанага прыватнага сектара на Дубравенцы). У абмеркаванні прынялі ўдзел такія грамадскія аб'яднанні, як Таварыства аховы помнікаў, ТБМ Магілёва, "Экапраект" і іншыя арганізацыі. Пад час абмеркавання было ўнесена колькі прапановаў і ўдакладненняў, іх можна яшчэ дадаваць на працягу двух тыдняў у пісьмовым выглядзе ў гарвыканкам.

Асноўная ідэя праекту - наданне старой частцы горада больш адпаведнага гістарычнага выгляду, у першую чаргу за кошт аднаўлення заўважных архітэктурных аб'ектаў - касцёл Святога Ксаверыя, касцёл Св. Казіміра і Пакроўскую царкву (а з боку ТБМ пад час абмеркавання была яшчэ і прапанова ўнесці ў план рэгене-

рацыі магчымаць аднаўлення касцёла Св. Антонія і синагогі на Школішчы), стварэнне больш утульнага асяроддзя ў пешаходнай зоне горада, пашырэнне і ўпарадкаванне гэтай зоны, стварэнне разнастайных культурных і забаўляльных аб'ектаў. Шмат увагі было ўдзелена стварэнню парку каля Дняпра, але тут яшчэ пра-

ект цалкам папярэдні і паграбуе значнай дапрацоўкі. Так што, шануюнае грамадства, сачыце за навінамі горадабудаўніцтва і дадавайце свае прапановы ды заўвагі ў выканкам, бо толькі мы самі ў адказе за будучыню нашага прыгожага горада, і толькі ад нас залежыць, якім мы пакінем яго нашым дзецям.

Алесь Сабалеўскі.

Газета "Наша слова" прэзентавала альманах "Беларус"

20 студзеня за "авальным столікам" літаб'яднання "Суквецце" ў лідскім "Доміку Таўлая" прайшла прэзентацыя літаратурнага альманаха беларусаў замежжа "Беларус" за 2015 год. Прэзентацыі папярэднічала публікацыя пра альманах у газеце "Наша слова".

Сярод прысутных на паседжанні акрамя звыклых лідскіх паэтаў і пісьменнікаў прысутнічаў і гоць - Алесь Астраўцоў. Праўда, гоць умоўны, бо ён трохі менскі, але і

трохі лідскі. Тым не менш перакладчык апавесці Сяргея Пясецкага "Запіскі афіцэра Чырвонай Арміі" на беларускую мову быў на паседжанні "Суквецця", здаецца, упершыню.

Удзельнікі імпрэзы выказалі пажаданне мець магчымаць пачытаць альманах, які

на факту ў Лідзе знаходзіцца ў адзіным экзэмпляры. Рэдактар газеты "Наша слова" Станіслаў Суднік паведаміў, што робяцца захады для стварэння ў Цэнтральнай бібліятэцы "Адзела рукапісаў, машынапісаў і рэдкіх выданняў", дзе маглі б размясціцца і нумары "Беларуса", а

таксама міні-паэма "Лідскія паэты ў космасе" У. Васько і А. Бурак, якая прызначана для ўнутранага карыстання лідскіх паэтаў, і таму раздавалася на паседжанні ў машынапісным варыянце.

Яраслаў Грынкевіч.

Конкурс працаў пра беларускае замежжа працягнуты да 1 сакавіка

На шматлікія просьбы ўдзельнікаў, працягнуты тэрмін прыёму працаў на конкурсе, прысвечаны гісторыі і сучаснасці беларускага замежжа, які Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" абвясціла з нагоды свайго 25-гадовага юбілею. Можна паспець падаць працу да 1 сакавіка на адрас: zbsb.minsk@gmail.com з пазнакай "На конкурс".

Пра нашых суродзічаў за мяжой тут, у Беларусі, дагэтуль ведаюць няшмат. Але ж менавіта праз іх, беларусаў у замежжы, праз іх справы і творы ва ўсе часы нас, беларусаў, бачыць свет за мяжой: давайце супольна распавядзем пра незвычайныя лёсы і справы беларусаў замежжа, каб лепш ведаць і разумець найперш саміх сябе, каб адчуць, што незалежна ад месца пражывання - мы адна нацыя.

Чакаем працаў і ад прафесійных навукоўцаў, і ад аматараў, ад сталых даследчыкаў і пачаткоўцаў. Месца пражывання значэння не мае. Галоўнае, каб тэксты былі раней не публікаваныя і напісаныя на беларускай мове.

Па выніках конкурсу пераможцы атрымаюць каштоўныя ўзнагароды, а найлепшыя працы ўдзельнікаў будуць апублікаваныя.

Памер тэкстаў да 1 аўтарскага аркуша (каля 40 тысяч знакаў).

Да разгляду прымаюцца арыгінальныя аўтарскія тэксты навуковага, навукова-папулярнага, публіцыстычнага характару. Яны могуць быць прысвечаныя розным аспектам жыцця і дзейнасці беларусаў у замежжы, у тым ліку:

- біяграфіям пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў, палітыкаў, грамадскіх і іншых дзеячаў, чые жыццё і творчасць звязаныя з замежжам;

- асэнсаванню творчай спадчыны дзеячаў беларускага замежжа;

- гісторыі масавых эміграцый, перасяленняў беларусаў па-за межы Беларусі;

- гісторыі або сучаснасці беларускай прысутнасці ў асобнай краіне;

- дзейнасці беларускіх дзяржаўных прадстаўніцтваў на Захадзе: Рады Беларускай Народнай Рэспублікі, Беларускай Цэнтральнай Рады;

- дзейнасці асобных беларускіх арганізацый, суполак, калектываў, сродкаў масавай інфармацыі;

- сацыяльным, эканамічным, культурным аспектам існавання беларускага замежжа.

У склад журы конкурсу ўваходзяць сябры Рады МГА "ЗБС "Бацькаўшчына":

- Наталія Гардзюк, гісторык, намеснік дырэктара БДАМЛМ,

- Лявон Юрэвіч, архівіст Нью-Ёрскай публічнай бібліятэкі,

- др. Вітаўт Кіпель, старшыня БНіМа,

- др. Янка Запруднік, сябар ўправы БНіМа,

- Валеры Герасімаў, загадчык аддзела старадрукаў і рэдкіх выданняў Прэзідэнцкай бібліятэкі Рэспублікі Беларусь, намеснік старшыні Рады МГА "ЗБС "Бацькаўшчына".

Інфармацыйны цэнтр МГА "ЗБС "Бацькаўшчына".

Ахвяраванні на ТБМ

1. Жылач Тацяна - 50 000 р., в. Метліцы, Лагойскі р-н
2. Антановіч Тамара - 150 000 р., п. Лясны, Менскі р-н
3. Сіўковіч Валянціна, 30 000 р., г. Менск
4. Шынкевіч Сяргей - 755 000 р., г. Орша
5. Зылькоў С.П. - 400 000 р., г. Гародня
6. Шкірманкоў Фелікс - 100 000 р., г. Слаўгарад
7. Лягушаў Алег - 100 000 р., ст. Ясень, Асіповіцкі р-н
8. Паўловіч А.А. - 100 000 р., г. Менск
9. Стэпановіч Язэп - 100 000 р., г. Менск
10. Пляшко Генадзь - 30 000 р., г. Менск
11. Кукавенка Іван - 100 000 р., г. Менск
12. Прылішч Ірына - 100 000 р., г. Менск

13. Сіўковіч Валянціна - 30 000 р., г. Менск
14. Ляўшун Дзяніс - 190 000 р., г. Менск
15. Раманюк Тацяна - 135 000 р., г. Менск
16. Касцюковіч Зміцер - 50 000 р., г. Чэрвень
17. Ламейка Уладзімір - 100 000 р., г. Менск
18. Тарэлка Міхаіл - 100 000 р., г. Менск
19. Шыдлоўская Ніна - 30 000 р., п. Бараўляны, Менскі р-н
20. Цэдрык Ганна - 20 000 р., г. Менск
21. Руткоўскія Антаніна і Яўгенія - 50 000 р., г. Менск

Дзейнасць ГА "ТБМ імя Францішка Скарыны" па наданні роднай мове рэальнага статусу дзяржаўнай вымагае вялікіх выдаткаў. Падтрымаць ТБМ – справа гонару кожнага грамадзяніна краіны.

Прасім Вашы ахвяраванні дасылаць на адрас, вул. Румянцава, 13, г. Мінск, 220034, альбо пералічыць на разліковы рахунак ТБМ №3015741233011 у Аддзяленні № 539 ААТ "Белінвестбанк" код 739 (УНП 100129705) праз любое аддзяленне ашчадбанка Беларусбанк.

Паведамленне		Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" УНП 100129705 атрыманнік плацяжы	
		Аддзяленне № 539 ААТ "Белінвестбанк" назва банка	
Рахунак атрыманніцка	3015741233011	Асабовы рахунак	739
(протывіч, ім, ім па-беларуску, адрас)			
Від плацяжы		Дата	Сума
Ахвяраванні на дзейнасць ТБМ			
Касір		Пеня Ракам	
Плательшчык			
Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" УНП 100129705 атрыманнік плацяжы		Аддзяленне № 539 ААТ "Белінвестбанк" назва банка	
Рахунак атрыманніцка	3015741233011	Асабовы рахунак	739
(протывіч, ім, ім па-беларуску, адрас)			
Від плацяжы		Дата	Сума
Ахвяраванні на дзейнасць ТБМ			
Квітанцыя Касір		М.П.	
		Пеня Ракам	
Плательшчык			

3 падзей 2015 года

(Заканчэнне. Пачатак на ст. 6-7.)

23 снежня Маскоўскі суд г. Менска пакараў штрафам за ўдзеў у "Маршы студэнтаў" (2 снежня 2015 г.) Паўла Сяргея на 25 базавых велічын (4,5 млн. руб.), а Глеба Вайкуля - на 18 базавых велічын (3240 тыс. бел. руб.). Студэнт пачаў збіраць грошы, каб дапамагчы арганізацыям выплаціць штраф. Свой загад рэктар БДУ не адмяніў, але студэнтаў з БДУ не выключыў. На пачатку студзеня 2016 г. Глеба Вайкуля выключылі з другога курса філалагічнага факультэта БДУ як не здаўшага залік па псіхалогіі.

24 снежня. 3 Валгадонска ў Астравец дастаўлены корпус рэктара для першага энергаблока АЭС.

24 снежня. У Беларусі падаражэў праезд на чыгуначным транспарце на 33 працэнты. У Менску падаражэў праезд у гарадскім транспарце.

25 снежня. Падпісаны Указ Прэзідэнта № 513 "Аб стабілізацыі фінансава-эканамічнага стану асобных прамысловых арганізацый".

25 снежня. Навучэнец мастацкай студыі пры Свабодным тэатры Міхаіл Каўко налазіў пікет з агнём каля ратушы ў Менску. На таблічцы быў надпіс: "Мы будзем гарэць - ім будзе пляваць". 30 снежня яго аштрафавалі ў судзе на 20 базавых велічын (3 600 тыс. рублёў).

26 снежня ў Вушачах адкрылі і асвятлілі помнік Народнаму паэту Беларусі Рыгору Барудзіну. Асвятчэнне правялі прыватныя ўладальнікі і каталіцкі святары.

28 снежня. Указам Прэзідэнта № 522 у Беларусі 2016 год аб'яўляецца годам культуры.

28 снежня. У Беларусі пачалася зима са снегам і марозам - 5-7 градусаў.

30 снежня. Па выніках 2015 года Указам Прэзідэнта № 527 прысуджаны рэспубліканскія прэмій. 5 прэмій "За духоўнае адраджэнне": за кнігу "Жыцьцё і помніцы" аўтарам Алёне Харашэвіч і Анатолю Шаркову, за дасягненні епіскапу Барысаўскаму і Мар'інагорскаму Веніяміну, ксёндзу в. Росіца Верхнедзвінскага раёна Чаславу Курачку, калектыву Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь, калектыву Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру "Маці і дзіця".

31 снежня ў Расійскай Федэрацыі афіцыйна адменены іспыты па рускай мове і гісторыі Расіі для грамадзян Беларусі, якія часова знаходзяцца і пражываюць у Расіі.

У навагоднюю ноч 68-гадовая мінчанка Ніна Багін-

ская прайшла з бела-чырвоначным сцягам ад будынка НАН Беларусі па пр. Незалежнасці да ратушы і Чырвонага касцёла.

Снежань. Приватныя медыцынскія цэнтры атрымалі дазвол на выдачу хворым бюлетэняў.

За 2015 год не стала 3,3 тысячы ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, і на канец года іх засталася ў Беларусі толькі 14,5 тысячы.

Колькасць насельніцтва Зямлі на канец года складала 7,3 млрд. чалавек.

У 2015 годзе:

Гэты год быў "Тод моладзі".

За 2015 год золатавалютныя запасы Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь скараціліся на 883,3 млн. долараў і склалі 4,176 млрд. долараў.

Намалалочана збожжавых і бабовых 8 млн. 653 тыс. т. Сярэдняя ўраджайнасць іх складала 36,5 ц. з аднаго гектара. Накапана бульбы ўсімі гаспадаркамі 5 млн. 995 тыс. т. Сярэдняя ўраджайнасць бульбы - 194 ц з 1 га. Пасяўная плошча ўсіх сельскагаспадарчых культур складала 6 млн. 869,2 тыс. га (больш чым у 2014 г. на 8,4 тыс., павялічылася на 0,1 %). Льнавалокна выраблена 40,5 тыс. т. (на 15,9% меней, чым у 2014 г.).

Сярэдняя месячная заработная плата за студзень - лістапад складала 6 656,5 тыс. рублёў. Сярэдняя зарплата за кастрычнік месяц - 6 837,6 тыс. рублёў.

Сярэдняя працоўная пенсія ў снежні (апрача пенсіянераў вайсковаў, КДБ, МНС і органаў МУС) - 2 млн. 839,4 тыс. рублёў, а сацыяльная пенсія па ўзросце - 1 млн. 408,8 тыс. рублёў, мінімальная пенсія па ўзросце - 392 283 рублі.

Базавая велічыня з 1 студзеня на працягу года трымалася 180 000 рублёў, а ў 2014 г. яна была 150 000 рублёў.

На буйных заводах Менска і Гародні к канцу года скарацілася колькасць працоўных месцаў. Некаторых рабочых адправілі ў адпачынак за свой кошт. Выраблены на заводах тавары не знаходзяцца збыту.

За снежань месяц у Менску плата за камунальныя паслугі прыватызаванай аднапакатнай кватэры агульнай плошчай 37 (жылой 17) кв. м., у якой пражывае адзін чалавек, складала 235 000 руб.

У снежні кошт электраэнергіі за адну кВт-гадзін у гараджан, якія карыстаюцца газавай плітой, да 150 кВт/гадзін - па 990 руб., ад 150 да 300 кВт/гадзін - па 1 287 руб. і

для гараджан, якія карыстаюцца электраплітой, да 250 кВт/гадзін - па 841,5 руб., пасля 250 да 400 кВт/гадзін - па 1093,95 руб.

З 24 снежня праезд у гарадскім транспарце Менска каштаваў у тралебусе, аўтобусе і трамваі за адну паездка 5000 рублёў, у метро - 5 500 рублёў, у аўтобусе-экспрэсе - 6 500 рублёў.

У абменных пунктах у канцы снежня ў Менску 1 доллар можна было набыць за 18550-18650, 1 еўра - за 20300, 1 расійскі рубель - за 255 беларускіх рублёў.

У канцы снежня цэны на тавары ў менскіх магазінах былі наступныя:

Хлеб "Нарачанскі" (1,2 кг) - 18200 руб.
Хлеб "Водар" (860 г) - 12400 руб.
Батон "Традыцыйны" (450 г) - 11800 руб.
Батон "Старавіленскі" (400 г) - 8900 руб.
Смятана 26% (400 г) - 13900 руб.
Малако 3,5% (1 л) - 13600 руб.
Сыр "Расійскі" 50 % (1 кг) - 75900 руб.
Тварог 10% (200 г) - 8700 руб.
Масла сметанковае "Сялянскае" 72% (180 г) - 16900 руб.
Кефір 3,6% (1 л) - 11000 руб.
Алей сланечнікавы (1 л) - 23900 - 26900 руб.
Свініна (1 кг) 2-й кат. I гат. - 55100 руб.
Мяса свіное (1кг) - 80600 - 122400 руб.
Каўбаса вараная "Руская" (1 кг) - 49300 руб.
Каўбаса вараная "Эстонская" (1кг) - 52500 руб.
Ялавічына (1кг) - 62400 руб.
В'яндліна (1 кг) - 54700 руб.
Бульба (1кг) - 4200-5000 руб.
Капуста (1кг) - 5500 руб.
Мука пшанічная (1кг) - 7200 - 9300 руб.
Крупы грэцкія (0,8 кг) - 20500 руб., (0,9 кг) - 24900 руб.
Крупы ячменныя (1кг) - 8200 руб.
Крупы аўсяныя (1 кг) - 9800 руб.
Гарэлка 40% (0,5 л) - 69500 руб.
Віно "Кагор, 13%" (0,75 л) - 56900 руб.
Віно пладова-ягаднае 18% (0,5 л.) - 27400-29500 руб.
Цукар (1кг) - 14900 руб.
Селядцы (1кг) - 43000 руб.
Яйкі (10 штук) - 17900-24400 руб.
Цыбуля (1кг) - 7700 - 8200 руб.
Соль харчовая (1 кг) - 4700-4800 руб.
Запалкі (1 пачак) - 300 руб.
Мыла гаспадарчае 72% (200 г) - 5700-8800 руб.

Падзеі і цэны запісаў Сымон Барыс.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік**Рэдакцыйная калегія:**

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Юля Бажок, Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Аляксей Карпенка, Эла Аліна, Ігар Пракаповіч, Аляксей Пяткевіч, Станіслаў Суднік, Павел Сцяцко, Алел Трусаў, Дзяніс Тушынскі, Аляксей Шалахоўскі.

<http://naszaslowa.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbn-mova.by/>
<http://nashaslova.mns.by/>

Завітала "Шчадруха-весялуха" ў домік Таўлая

Літаратурны аддзел (домік В. Таўлая) Лідскага гістарычна-мастацкага музея па шырае сваю дзейнасць. З лютага 2015 года ў сценах музейнага будынка ў кожную нядзелю згрупуюцца сведкі і непасрэдна ўдзельнікі ваенных дзеянняў, ветэраны Вялікай Айчыннай вайны, партызаны, жыхары блокаднага Ленінграда, былыя вязні канцлагаў, сваякі воінаў, ветэраны Узброеных Сілаў і Ваенна-Марскога флоту. З іх вуснаў становяцца вядомымі шматлікія звесткі з жыцця ў падполлі, аб партытрацыйных лагераў, мірных

"Актыўнае даўгаліце" цэнтру сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва для пажылых грамадзян сабраліся за шыкоўна накрытым сталом са смачным печывам, салодкімі напоямі і традыцыйнымі стравамі для гэтага свята (напрыклад, куццёй і інш.), што абавязковымі лічацца для ўжывання падчас традыцыйнага беларускага абраду "Шчадруха-весялуха", які праводзіцца напярэдні Вадохрышча. Арганізатар праекту навуковы су-

дэманстравала гімнастычныя практыкаванні (ёга, расцяжка на шпегат і іншае). Любоў Васільеўна Ганевіч, квая між іншым была адной з сяждоўцаў мерапрыемства, для літаратурнага аддзела падаравала вырабы з саломкі, распавяла пра кожны задзейнічаны атрыбут у тым ці іншым саламяным вырабе, пра яго сімвалічнае значэнне ў доме, у сям'і. А для аматараў вырабаў з паперы (арыгамі) была магчымаць паўдзельнічаць у майстар-класе пад кіраўніцтвам супрацоўніка музея Тарас Галіны Іванаўны, а таксама пабачыць выстаўку, на якой былі прадстаўлены вырабы з гэтых і іншых матэрыялаў удзельнікаў праекту. Пад час мерапрыемства нарадзіліся новыя ідэі і прапановы як сустрэць "Шчадруха-весялуха" ў наступным годзе. Але ж і на гэты год сведкі ваеннага ліхалецця запланавалі шэраг вясельных вечарын, на якія зноў збяруцца разам. Раскрываючы заслонку, прызнаюцца, што наступная запланаваная на 8 сакавіка. Што прапаноўваць на гэты раз? Дачакаемся, пабачым. А наконце падняцца настрою, бадзёрнасці, радасці, якія пераклікаюцца з хвілінамі шчасця - гарантуецца.

Алесь Хітрун, навуковы супрацоўнік Лідскага гісторыка-мастацкага музея.

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі. Рэдакцыя рукапісы не вяртае.

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні. 231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.
Выдавец: Установа інфармацыі "Выдавецкі дом ТБМ".
Газета падпісана да друку 25.01.2016 г. у 17.00. Замова № 46.
Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 2000 асобнікаў.
Падпісны індэкс: 63865.
Кошт падпіскі: 1 мес. - 8750 руб., 3 мес. - 26250 руб.
Кошт у розніцу: па дамоўленасці.

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб рэгістрацыі № 908 ад 18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даліна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:

231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslowa@tut.by